

Alma Stasiulevičiūtė, Giedrė Rugevičiūtė, Virginija Narauskienė,
Erika Margytė, Raimonda Kuklienė, Aušra Taločkaitė, Onutė Drūlienė,
s. Onutė Petraškaitė, Rūta Šalkauskienė, Violeta Staniulionienė

KATALIKŲ TIKYBA

Bendroji programa Projektas

Katalikų tikyba siekia dorinį ugdymą grįsti ne vien asmenine sąžine bei pilietine sąmone, bet ir asmens santykiu su Dievu. Tikybos mokymas yra konfesinis – jį vykdo Bažnyčios įgalioji asmenys, remdamiesi Katalikų Bažnyčios doktrina ir Šventojo Sosto rekomendacijomis religinį ugdymą kuo artimiau susieti su bendruoju ugdymo kontekstu, kitais mokomaisiais dalykais, visa šiandiene vaikų bei jaunimo kultūra (žr. „Bendrasis katechezės vadovas“, 73–75).

Katalikų tikybos pamokos yra pačių mokinių (nuo 14 metų amžiaus) arba jų tėvų pasirenkama dorinio ugdymo dalis. Mokiniai gali pradėti arba nustoti lankyti šias pamokas kiekvienais naujais mokslo metais, kuomet apsisprendžiama rinktis tikybą arba etiką. Dėl šių aplinkybių toje pačioje klasėje paprastai mokosi įvairaus lygio mokiniai, turintys labai nevienodą religinį išprusimą ir įvairų santykį su tikėjimu – nuo lankančių bažnyčią iki tikėjimui priešišku, tad šio mokomojo dalyko paskirties specifika – įtraukti į ugdomąją veiklą visus, maksimaliai gerbiant kiekvieno pažiūras bei nuostatas.

Katalikų tikybos pamokos ugdo krikščionišką moralę, supažindina su katalikų tikėjimu, jį propaguoja bei skatina asmeninį ryšį su Kristumi, tačiau jokia būdu nepažeidžia mokinių laisvės tikėjimo ar jo praktikų atžvilgiu. Tikybos pamokas lankantys mokiniai gali būti kviečiami maldai ir bendradarbiavimui su parapijomis bei įvairiomis religinėmis organizacijomis, tačiau šios pamokos neturi paskirties parengti mokinius sakramentams ar dalyvavimui religinėse apeigose.

Tikybos pamokos stengiasi ugdyti krikščioniškąją jas lankančių mokinių bendruomeniškumą, tačiau nėra pajėgios atstoti religines bendruomenes, kuriose švenčiama liturgija ir pasirengiama sakramentams. Vis dėlto net ir netikintys mokiniai, kurie lanko tikybos pamokas, per jas privalo bent kultūriniu lygmeniu susipažinti su krikščionių tikėjimo esme, krikščioniškąja etika, Bažnyčios sandara, jos mokymo bei šventimo pagrindais, taip pat su kitomis religijomis.

T i k s l a s

Katalikų tikybos pamokų tikslas – padėti mokiniams pažinti krikščioniškąsias vertybes ir paskatinti jomis grįsti savo asmeninį bei bendruomeninį gyvenimą. Mokiniai supažindinami su katalikų tikėjimo pagrindais, pagal galimybes skatinamas ar gilinamas kiekvieno jų santykis su Kristumi bei Bažnyčios bendruomene. Itin akcentuojamas etinių, egzistencinių, socialinių, kultūrinių klausimų svarstymas tikėjimo šviesoje, taip pat ekumeninis bendravimas su kitais krikščionimis bei tarpreliginis dialogas.

Uždaviniai

Igyvendinant religinio ir dorinio ugdymo tikslą, siekiama:

- padėti Evangelijai pasiekti mokinių mąstyseną jų ugdymo sferoje, kad jų kultūra būtų nušviesta tikėjimo (Žr. „Catechesi Tradendae“, 69);
- tikintiems mokiniams padėti krikščioniškas vertybines nuostatas pagilinti bei pritaikyti sprendžiant šiandienos problemas, atsiliepiant į kultūrinius bei moralinius iššūkius;
- abejojantiems ar tikėjimo ieškantiems mokiniams atskleisti krikščių tikėjimo vertingumą, Kristaus bei Bažnyčios skelbiamos žinios prasmingumą atsakant į esminius gyvenimo klausimus;
- netikintiems mokiniams sudaryti galimybę susitikti su Evangelija kaip Gerąja Naujiena;
- visus mokinius skatinti svarstyti šių dienų moralės bei kultūros klausimus tikėjimo šviesoje ir daryti vertybinius sprendimus;
- ugdyti mokinių sąžinę, gebėjimą derinti laisvę ir atsakomybę;
- ugdyti bendruomeniškumą, atvirumą gyvenimo kaitai, savo vertės pajautimą ir norą tobulėti;
- supažindinti su kitais religiniais tikėjimais bei judėjimais, pabrėžiant Lietuvos tradicinių religinių bendrijų pažinimą, skatinant krikščioniškąjį ekumenizmą ir pozityviai orientuotą tarpreliginį dialogą, ugdant toleranciją bei pagarbą kitokių įsitikinimų žmonėms;
- ugdyti gebėjimą sąmoningai pasirinkti bei išlaikyti dorinę ir religinę poziciją, esant reikalui ją argumentuoti bei ginti;
- padėti išvengti religinio sinkretizmo, prietaringumo; išugdyti atsparumą okultizmui, sektantizmui, fanatizmui, taip pat postmoderniojo reliatyvizmo tendencijoms, ištrinantioms ribą tarp gėrio ir blogio, tikėjimo ir netikėjimo.

Metodinės nuorodos

Tikybos mokymas derinamas su bendraisiais ugdymo tikslais ir turi atitikti bendrąsias švietimo kaitos tendencijas. Todėl tikybos mokytojui svarbu pasitelkti aktyvius metodus, ugdančius valią, intelektą, jausmus, plėtojančius sociokultūrinę mokinių kompetenciją. Tokie metodai yra projektų rengimas, mokymasis grupėmis, diskusijos, debatai ir pan. Akcentuojamas ne gatavų žinių teikimas ar moralizavimas, o interpretacinės tendencijos – kūryba ir savikūra, kuomet ugdymas(is) remiasi *p a t i r t i m i, v e i k l a* ir *i š g y v e n i m u*. Skatinama mokinių refleksija, kritiškas mąstymas bei savarankiški sprendimai.

Tyrimai rodo, jog dabarties sąlygomis mūsų mokyklose tikėjimo dalykus tikslinga teikti per gyvenimo aktualijų, pirmiausia moralės problemų, nagrinėjimą tikėjimo šviesoje. Daugelis mokytojų sėkmingai pritaiko schemą „gyvenimas – tikėjimas – naujas gyvenimas“ (Thomas Groome ir kitų teorija), kuomet tema gvildinama pradedant gyvenimo situacija bei išskylančia problema, tuomet ieškoma galimo atsako nagrinėjant

Šventąjį Raštą bei Bažnyčios mokymą ir galop vėl grįžtama prie šiandienos problemų sprendimo, pasitelkiant krikščioniškąjį požiūrį.

Privalu žinoti, jog tikėjimo dalykais galime tik dalytis ir juos liudyti, užuot stengusis išdėstyti ar perteikti. Ypač veiksmingas yra mokinių liudijimas bei dalijimasis, tad mokytojas turi skatinti mokinių atvirumą pozityviais vertinimais bei pagarba kiekvieno unikalumui. Dera ieškoti, kas jungtų įvairių požiūrių ir įvairaus lygio mokinius. Svarbu užtikrinti, kad tikėjimo dalykai būtų teikiami šiuolaikiškai ir aktualiai, pritaikant dabarčiai ir mokinių amžiui bei jų kultūriniam kontekstui, pasitelkiant informacines technologijas, išvengiant atstumiančių stereotipų. Per tikybos pamokas privalu atsiliiepti į šiandienos iššūkius: išankstinį nusistatymą prieš tikėjimo tiesas, priešišumą Bažnyčiai ir jos kaltinimą atsilikimu, nepasitikėjimą dvasininkais, proginį religingumą, religinį sinkretizmą, gyvenimo būdo atotrūkį nuo tikėjimo, šeimų religinį neraštingumą ir t.t. Kad nebūtų paauglių bei jaunimo atmetas, tikybos mokytojas turėtų ieškoti nestandartinių būdų nepopuliariems tikėjimo dalykams (pavyzdžiui, nuodėmės, kaltės, atgailos, nuolankumo, Įsakymų, liturgijos sąvokoms) įvardyti bei atskleisti.

Per tikybos pamokas pageidautina kurti dvasingumo nuotaiką, sudaryti sąlygas mąstymui, meditacijai, o esant galimybei – ir maldai.

Tikybos mokytojo misija – būti pasirėngus religiška šviesti ne vien mokinius, o ir jų šeimas bei visą mokyklos bendruomenę. Ypač veiksmingi šiuo atžvilgiu yra ne pokalbiai ir netgi ne pamokos: kartu su kitais pedagogais tikybos mokytojas inicijuoja ir organizuoja savo mokinių socialinę veiklą mokykloje bei gyvenamojoje vietovėje: pagalbą ligoniams, našlaičiams, vargšams, seneliams ir pan., kad svarstymai apie krikščionišką meilę taptų išgyventa patirtimi bei savastimi.

Didaktinės nuostatos

Svarbiausios tikybos mokymo didaktinės nuostatos:

- mokytojo deklaruojamo tikėjimo ir jo gyvenimo būdo vienovė;
- grupės bendruomeniškumas ir paties mokytojo gebėjimas būti bendruomenės nariu (nors ir su ypatinga organizatoriaus atsakomybe), kuris neprimeta savo požiūrio, neužgožia mokinių, nesmerkia ir neteisina, nepiktnaudžiauja valdžia ar autoritetu, nes evangelizacijos centras visada yra Kristus, o ne mokytojas;
- pozityvus santykis su visais ugdytiniais, nepaisant skirtingų požiūrių ar įvairaus santykio su religija;
- deramos fizinės (skatinančios dvasingumą) bei psichologinės aplinkos sukūrimas;
- metodų įvairovė, jų pritaikymas mokinių amžiui;
- edukologijos bei psichologijos principų taikymas;
- dialoginio ir poliloginio bendravimo nuostata;
- tarpdalykinė integracija (ypač tarp tikybos ir etikos).

Struktūra

Bendradarbiaujant su etika kaip alternatyviu dorinio ugdymo dalyku, turinio temos buvo parenkamos pagal keturias analogiškas sritis, jas praturtinus teologine traktuote, būtent:

- Aš – Aš (santykis su savimi kaip Dievo sukurtu ir Jo mylimu asmeniu – žmogaus orumo pagrindas ir meilės kitiems matas);
- Aš – Tu (santykis su Dievu ir su artimu);
- Aš – Mes (santykis su Bažnyčia, kitomis bendruomenėmis, visuomene);
- Aš – Tai (santykis su daiktais, reiškiniais, gamta, kultūra).

Visos programoje teikiamos pradinio ir pagrindinio ugdymo temos siekia ugdyti pozityvius santykius šiomis kryptimis. Temų nagrinėjimo seką rekomenduojama derinti su liturginiais metais, todėl programoje jos teikiamos ne grupuojant minėtąsias keturias sritis, o daugiau ar mažiau kalendoriškai. Kuriai santykių sričiai vieną ar kitą temą priskirti, galima spręsti iš temų bei jų dalių formuluočių.

Pagal Šventojo Sosto rekomendacijas („Bendrasis katechezes vadovas“, „Catechesi tradendae“, „Evangelli nuntiandi“) darbui valstybinėse mokyklose bei Emauso metodologiją (atrasti ugdytinius jų pačių lygmenyje ir juos palydėti, palaipsniui kreipiant tikėjimo linkme), temos formuluojamos daugiausia antropologinėje, horizontaliojoje plotmėje. Tačiau vertikalusis teologinis matmuo, be abejo, būtinas kiekvienai tikybos dalyko temai ir pamokai, kad kiekvienais mokslo metais netgi tik trumpam laikui pasirinkusieji tikybos pamokas mokiniai įgytų katalikų tikėjimo pajautimo ir pagrindinių žinių. Todėl daugelyje temų tikėjimo turinys įvardijamas greta antropologinio turinio, o kitose jis yra implikuotas, numanomas, paliekant mokytojui daugiau kūrybinės laisvės, ypač jei remiamasi metodinėse nuorodose minėtąja „gyvenimo – tikėjimo – naujo gyvenimo“ rekomendacija.

Katalikų tikyba turi daug sąsajų su kitais dalykais:

- itin glaudus tikybos santykis su etika: per abu dalykus panašiai aptariami vertybiniai sprendimai, moralės dalykai, netgi Šventasis Raštas ir religijos; taikomi analogiški metodai;
- nagrinėdami literatūrinius kūrinius, mokiniai gali sieti savo išvalgas su tikėjimu bei vertybinėmis orientacijomis;
- nagrinėdami istorines temas, mokiniai gali pažinti religijų ir Bažnyčios istoriją, taip pat idėjų kaitą;
- nagrinėdami biologiją ir mokydamiesi tikslųjų mokslų, mokiniai svarsto pasaulio ir žmogaus kilmės, pasaulio sąrangos, bioetikos ir ekologinės etikos problemas, turi progą ieškoti dermės tarp religinės ir mokslinės pasaulėžiūros;
- menų pamokose mokiniai susitinka su dvasingumo raiškos įvairove, turi galimybę pagilinti ir turtinti savo religinius išgyvenimus sąlytyje su muzika, daile, vaidyba, kitokia menine kūryba;
- popamokinėje veikloje ir bendraudami su religinėmis organizacijomis mokiniai turi galimybę praktiškai realizuoti ir išreikšti savo vidinius įsitikinimus.

PRADINIS UGDYMAS

Pradinėje mokykloje siekiama padėti mokiniams suvokti save kaip Dievo kūrinys, o pasaulį ir kitus žmones – kaip Dievo dovaną. Mokiniai skatinami pajusti ir pažinti Dievą – Kūrėją ir Tėvą, Jėzų Kristų – savo ir pasaulio Gelbėtoją, mus stiprinančią ir mokančią Šventąją Dvasią. Jie gauna elementarių žinių ir apie Dievo apreiškimą Šventajame Rašte, Kristaus šeimą – Bažnyčią, jos gyvenimą ir šventimą. Skatinamas širdies santykis su Dievu, pozityvūs ir atsakingi santykiai su mokyklos bendruomene, kitais žmonėmis, gamta ir aplinkos daiktais. Svarbu padėti mokiniams ugdytis sąžiningumą, teisingumą, gailestingumą, mokytis perimti krikščioniškas vertybes ir jomis grįsti santyki su savimi, kitais, aplinka, Dievu.

Mokiniai mokosi išreikšti vidines patirtis pokalbiu, kūryba, malda, per kitas pamokas įgytas žinias bei gebėjimus sieti su tikėjimo dalykais. Mokiniai supažindinami su parapijos bendruomene ir jos vadovais, jiems ir jų šeimoms siūloma dalyvauti parapijos gyvenime, ten rengtis sakramentams ir juos švęsti, o mokykloje dalytis Bažnyčios gyvenimo patirtimi.

TURINYS

I klasė

MOKYKLOJE MES SUSITINKAME

1. SUSIPAŽIŠTAME:

- 1.1. Gera sutikti naujų draugų;
- 1.2. Aš jau mokyns: turiu svajonių ir pareigų;
- 1.3. Mūsų tikybos pamoka: susitikti su Tuo, kuris mane kviečia.

2. MANE SUPA DAUGYBĖ DIEVO DOVANŲ:

- 2.1. Aplink mane tiek daug grožio;
- 2.2. Kiekvienas kūrinys turi kūrėją. Dievo slėpinys;
- 2.3. Pasaulis – Dievo dovana mums;
- 2.4. Dievas globoja pasaulį (Derliaus šventė, Duonos šventė).

3. ŠVENTIEJI:

- 3.1. Mėnime Visus Šventuosius. Uždegu Vėlinių žvakele;
- 3.2. Vieno Šventojo istorija.

4. JĖZUS – PASAULIO GELBĖTOJAS:

- 4.1. Pasaulio nelaimė ir Dievo pažadas (Nuopolio istorija);
- 4.2. Laukti nelengva, bet įdomu (Adventas);
- 4.3. Taip ir ne (Marijos „Taip“);
- 4.4. Kalėdos – Jėzaus atėjimas;
- 4.5. Trys Išminčiai: pasaulis lenkiasi Gelbėtojui;
- 4.6. Pasulyje sutinkame pavojus: bėgimas į Egiptą.

5. JĖZUS – TIKRAS ŽMOGUS IR TIKRAS DIEVAS:
  - 5.1. Daug ko mokomės iš suaugusiųjų (Jėzaus vaikystė);
  - 5.2. Jėzaus bičiuliai;
  - 5.3. Kasdienybė ir stebuklai;
  - 5.4. Kiekvienam prireikia pagalbos (Jėzus gydo, maitina, guodžia, užtaria);
  - 5.5. Jėzui rūpi žmonių likimai. Gerasis Ganytojas;
  - 5.6. Ko negali žmogus, gali Dievas (Didysis tridienis).

6. PAVASARIS. PRISIKĖLIMO STEBUKLAS:
  - 6.1. Velykos pas mus;
  - 6.2. Jėzus gyvas amžinai.

7. VISI MOKOMĖS IR ESAME VEDAMI:
  - 7.1. Dievas siunčia savo Dvasią;
  - 7.2. Mokomės ne vien per pamokas: Dvasia ir Bažnyčia;
  - 7.3. Dievo meilė ir bendrystė: Švč. Trejybė;
  - 7.4. Šiomet išmokau daug gerų dalykų.

II KLASĖ

AUGTI – TAI GAUTI IR DUOTI

1. GYVYBĖS STEBUKLAS:
  - 1.1. Mes vėl drauge. Vasaros dovanos;
  - 1.2. Mes atsakingi už tai, kas gyva;
  - 1.3. Gyvybė trapi – ją reikia saugoti (Nojaus istorija);
  - 1.4. Man malonu pasirūpinti tuo, kas gyva. Dievas palaiko ir stiprina.

2. DIEVO IR ŽMONIŲ ISTORIJOS KNYGA:
  - 2.1. Mano šeimos istorija;
  - 2.2. Šventasis Raštas – Dievo šeimos knyga;
  - 2.3. Dievo laiškas man;
  - 2.4. Marija – ypatingas asmuo.

3. ŠVENTIEJI:
  - 3.1. Dievo šeima išlieka amžinai (Visų Šventųjų ir Vėlinių šventės);
  - 3.2. Šventųjų pavyzdžiai.

4. MŪSŲ ADVENTAS:
  - 4.1. Advento prasmė ir tradicijos Lietuvoje;
  - 4.2. Keturių žvakių pasakojimai;
  - 4.3. Mokausi dovanoti džiaugsmą, nes Dievas dovanoja mums Sūnų;
  - 4.4. Širdys prisipildė džiaugsmo: sveikiname gimusį Jėzų.

5. AŠ ATSLIEPIU Į KVIETIMĄ:
  - 5.1. Mane šaukia vardu (Samuelio istorija);
  - 5.2. Nuoširdumas, kuklumas (Muitininko ir fariziejaus istorija);
  - 5.3. Galiu melstis širdimi, lūpomis, judesiu;

- 5.4. Jėzus moko bendrauti su Tėvu („Tėve mūsų”);
  - 5.5. Meldžiuosi ne vien už save (Jėzaus malda).
6. GYVENTI IR SUTARTI:
- 6.1. Geri ir blogi darbai. Gavėnios pamokos;
  - 6.2. Sąžinė – mylinčio Dievo balsas;
  - 6.3. Taisyklės mums padeda sutarti;
  - 6.4. Gyvenimo žodžiai (Mozės istorija);
  - 6.5. Dievas pamilo pirmasis (I – III Dievo Įsakymai);
  - 6.6. Mes galime gyventi meilėje (IV – X Dievo Įsakymai);
  - 6.7. Susitikimas su Jėzumi keičia žmones. Šv. Velykos.
7. DRAUGYSTĖ – BRANGUS TURTAS:
- 7.1. Visi nori turėti draugų;
  - 7.2. Bendrystė vienoje Dvasioje. Sekminės;
  - 7.3. Bažnyčia – žmonės ir namai;
  - 7.4. Visi esame kviečiami. Mūsų parapija.

III KLASĖ

GYVENTI MEILĖJE

1. AUGU AŠ – AUGA IR MANO GALIOS:
- 1.1. Ką galiu ir sugebu;
  - 1.2. Esu dėkingas Dievui ir žmonėms, nes daug išmokau;
  - 1.3. Norėčiau dar daugiau sužinoti: žinojimas ir tikėjimas;
  - 1.4. Dievas man atskleidžia save.
2. DVASINĖ GYVYBĖ:
- 2.1. Mano vidinis pasaulis: kūnas ir siela;
  - 2.2. Mano vidinis pasaulis auga ir keičiasi. Krikštas;
  - 2.3. Dievas nori padėti man augti („Aš esu gyvoji duona”);
  - 2.4. Siela irgi gali sirgti (nuodėmės samprata);
  - 2.5. Jėzus gydo.
3. ŠVENTIEJI MOKĖJO MYLĖTI:
- 3.1. Mergelė Marija;
  - 3.2. Šventieji.
4. SPALVOS IR SIMBOLIAI:
- 4.1. Galime skaityti ne vien raides: ženklai ir simboliai;
  - 4.2. Spalvos mano gyvenime, tautinėje simbolikoje ir liturgijoje;
  - 4.3. Simboliai Šventajame Rašte (vanduo, šviesa, duona);
  - 4.3. Liturginiai metai.
5. GYVENAME KARTU:
- 5.1. Aš tarp draugų ir savo šeimoje;
  - 5.2. Kaip pasielgti? (sutarimo ieškojimas);
  - 5.3. Aukso taisyklė;

- 5.4. Pasirinkti gėrį (Dekalogas);
- 5.5. Mylėti kiekvieną (Gerojo samariečio istorija).

6. JEIGU DRAUGYSTĖ NUTRŪKO:

- 6.1. Ar lengva atsiprašyti? (kaltės jausmas, sąžinė);
- 6.2. Aš moku atleisti, nes man atleidžiama;
- 6.3. Susitaikymas kasdienybėje ir Bažnyčioje;
- 6.4. Padėti kitiems – padėti sau (gerieji darbai).

7. ŠVĖSTI GERIAUSIA KARTU:

- 7.1. Man labiausiai patinkančios šeimos, tautos, Bažnyčios šventės;
- 7.2. Šventei reikia pasiruošti;
- 7.3. Sekmadienio šventimas;
- 7.3. Mes švenčiame Mišias;
- 7.4. Švenčiu ne vienas: Bažnyčia – Dievo šeima.

IV KLASĖ

PAŽINTI SAVE IR KITUS

1. MANO GYVENIMO ISTORIJA:

- 1.1. Mes panašūs ir labai skirtingi (Dievas myli kiekvieną);
- 1.2. Lietuvoje įvairių tautų žmonės gyvena kartu;
- 1.3. Kiekvienas kuria savo gyvenimo istoriją (Dievas mums teikia laisvę);
- 1.4. Dievas mano gyvenimo įvykiuose.

2. MANO PAŽINTIS SU ŠVENTUOJU RAŠTU:

- 2.1. Mano ir Dievo istorija;
- 2.2. Žmonijos ir Dievo istorija;
- 2.3. Pasaulio ir žmogaus sukūrimas;
- 2.4. Kaip skaityti Šventąjį Raštą?
- 2.5. Tikėjimo protėviai Senajame Testamente.

3. ŠVENTIEJI:

- 3.1. Šventųjų bendravimas;
- 3.2. Šventųjų istorijos.

4. KALĖDOS:

- 4.1. Jėzus atėjo, ateina, ateis;
- 4.2. Pasaulis švenčia Kalėdas;
- 4.3. Švenčiama skirtingai: šventimas ir malda.

5. TIKĖTI IR PASITIKĖTI:

- 5.1. Visi kuo nors tikime: tikėjimas ir žinojimas;
- 5.2. Didžiosios pasaulio religijos;
- 5.3. Religijų ženklai, simboliai, malda;
- 5.4. Krikščionių tikėjimas: įvairūs krikščionys.

6. DIEVAS MUS LYDI:

- 6.1. Žmogus ieško džiaugsmo;
  - 6.2. Apgaulingi šaltiniai;
  - 6.3. Mirtis ir kančia mums kelia daug klausimų;
  - 6.4. Geroji Jėzaus Naujiena (amžinasis gyvenimas);
  - 6.5. Norime būti laimingi (krikščionio gyvenimas)
7. BENDRUOMENĖ IR AŠ:
    - 7.1. Katalikų Bažnyčia pasaulyje;
    - 7.2. Man reikia bendruomenės;
    - 7.3. Bendruomenei reikia manęs;
    - 7.4. „Esama skirtingų malonės dovanų“ (1Kor 12,4);
    - 7.5. Bažnyčios Motina Marija;
    - 7.6. Pradinėje mokykloje geriau pažinau žmones ir Dievą.

PAGRINDINIS UGDYMAS

V – VII klasės

V – VII klasėse siekiama padėti mokiniams suvokti ir reikšti save kaip unikalų, Dievo mylimą asmenį, taip pat ugdyti mokinių socialumą, gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti tiek su vyresniaisiais, tiek su bendraamžiais. Šiame amžiaus tarpsnyje svarbu įveikti perėjimo į paauglystę sunkumus, atliepti mokinių smalsumą bei aktyvumą. Tam gali padėti bendradarbiavimas su Bažnyčios bendruomene, kurioje būtų bendraamžių ir bendraminčių. Mokiniam, kurie anksčiau ruošėsi Susitaikymo ir Eucharistijos sakramentams ir jau yra juos priėmę, dabar būna sunku palaikyti sakramentinį bei maldos gyvenimą, tad tikybos pamokų misija – kartu su parapijos bendruomene toliau brandinti tikinčius mokinius, skatinti jų individualios ir bendruomeninės maldos praktiką. Abejojantiems bei netikintiems mokiniams, pasirinkusiems tikybos pamokas, taip pat stengiamasi atskleisti ir paliudyti Dievo kvietimą prasmingai bei dorai elgtis, daryti gera, kurti save ir savo ateitį, stengtis pažinti ir mylėti pasaulį bei žmones, bendraujant su jais ir su Dievu per Kristų Šventojoje Dvasioje. Svarbu padėti mokiniams ugdytis krikščioniškas vertybes ir mokytis gerbti įvairių pažiūrų žmones.

TURINYS

V klasė

DIEVAS IR ŽMOGAUS UNIKALUMAS

1. DIEVAS KREIPIASI Į KIEKVIENĄ:
  - 1.1. Gyvenimo pokyčiai penktoje klasėje;
  - 1.2. Mano šeima ir aš;
  - 1.3. Mano giminės medis;
  - 1.4. Visi ilgisi tavęs, Dieve: mano tikėjimo medis;
  - 1.5. Senovės lietuvių tikėjimas;
  - 1.6. Krikščionybė – Dievas tarp mūsų: katalikai, stačiatikiai, protestantai;
  - 1.7. Kitos apreikštosios religijos: judaizmas, islamas;
  - 1.8. Rytų religijos.

2. GYVENIMO KNYGA KIEKVIENAM:
  - 2.1. Mano įdomiausia knyga;
  - 2.2. Šventojo Rašto kilmė;
  - 2.3. Biblijos žanrai;
  - 2.4. Šventasis Raštas – gyvenimo knyga.

3. AŠ NORIU DRAUGAUTI:
  - 3.1. Draugystė – kas tai?
  - 3.2. Draugystė, atvirumas, pasiaukojimas Šventajame Rašte:
    - Kainas ir Abelis;
    - Juozapas ir jo šeima;
    - Mozė ir tauta;
    - Marija ir Juozapas;
    - Bažnyčia: „Jūs aš draugais vadinu“ (Jn15,15).
  - 3.3. Galiu būti patikimas draugas;
  - 3.4. Dievas ieško mano draugystės.

4. EINU KARTU SU DIEVU:
  - 4.1. Jėzus pasilieka tarp mūsų (sakramentinis ryšys su Dievu ir bažnyčios bendruomene);
  - 4.2. Dievo šeimoje visi susitinka (Bažnyčia);
  - 4.3. Mano unikalumas išlieka: tikiu amžinąjį gyvenimą.

VI klasė

GYVENU NE VIENAS

1. ESU NE VIENAS:
  - 1.1. Esu nevienišas gyvenime ir tikėjime;
  - 1.2. Būryje, grupėje ir visuomenėje turime taisykles;
  - 1.3. Augti, vadinasi, turėti daugiau pareigų;
  - 1.4. Laisvė apsispręsti ir rinktis. Dievas laisvina savo žmones;
  - 1.5. Kam teikti pirmenybę: kokių dievų turime?
  - 1.6. Sąžinė padeda apsispręsti.

2. DIEVO MEILĖS ŽODŽIAI:
  - 2.1. Visi siekiame laimės (laimės sąvoka);
  - 2.2. Dievas siūlo puikias galimybes;
  - 2.3. Jei mylėsite Mane. (Didysis Įsakymas);
  - 2.4. Šventė ir šventimas (III Dievo Įsakymas).

3. ŽMOGIŠKUMAS: PAREIGA IR TEISĖ MYLĖTI:
  - 3.1. Kiekvienam reikia meilės;
  - 3.2. Šeima – meilės namai (IV Dievo Įsakymas);
  - 3.3. Vaikai ir suaugusieji (Ar mes dar vaikai?);
  - 3.4. Mus sukūrė kaip vyrus ir moteris:
    - Meilė ir ištikimybė (VI, IX Dievo Įsakymai);
    - Gyvybės pradžia (V Dievo Įsakymas);
    - Esu nepakeičiamas (Dievas man skiria misiją).
  - 3.6. Ar kas nors nusipelnė mirties? (V Dievo Įsakymas):
    - Gamta – visų namai (ekologijos sąvoka);

- Kiekvienas yra pašauktas gimti (teisė gimti, aborto sąvoka);
  - Jie nenori gyventi? (savižudybės, eutanazijos sąvokos);
  - „Uždraustas vaisius“ – ar jis saldus? (narkotikai, alkoholis, rūkymas);
  - Atsakomybė už viską, kas gyva.
- 3.7. Asmuo ir nuosavybė (VII, X Dievo Įsakymai):
- Mainai ir skolinimasis;
  - Atsiteisimas (atlyginti skriaudą).
- 3.8. Gyventi tiesoje (VIII Dievo Įsakymas):
- Žodžio galia (melas, apkalbos, šmeižtas, priesaikos).
  - „Tavo žodis yra tiesa“ (Jn17,17). Dievo ištikimybė.
4. JĖZUS DUODA NAUJĄ ĮSAKYMĄ: „O AŠ JUMS SAKAU...“ (Mt 5.6.7):
- 4.1. Solidarumas ir brolybė;
- 4.2. Kalno pamokslas — Jėzaus etinis kodeksas.

VII klasė

GYVENTI IR SUGYVENTI

1. GYVENIMAS – SUDĖTINGIAUSIAS AUDINYS:
- 1.1. Esu audinio dalis: individualumas, charakteriai, temperamentai;
  - 1.2. Sukurti pagal Dievo paveikslą (mūsų panašumai ir skirtumai);
  - 1.3. Man ir kitiems Dievo dovanotas laikas: kasdienybė ir šventės.
2. KONFLIKTAS KAIP MŪSŲ GYVENIMO DALIS:
- 2.1. Mūsų norai ir tikrovė;
  - 2.2. Konfliktas — kas tai?
  - 2.3. Pirmasis konfliktas: „Adomai, kur esi?“
  - 2.4. Jėzus ir konfliktai Naujajame Testamente.
3. NESUTARIMAI IR BENDRAVIMAS:
- 3.1. Vidiniai konfliktai – koks (kokia) esu?:
    - Nepasitenkinimas savimi (mano išorė – Dievo dovana);
    - Kiek žmonių yra manyje (socialiniai vaidmenys visuomenėje ir Bažnyčioje);
    - Sąžiningai vertinti save ir kitus (krikščioniškas nuolankumas);
    - Tikėjimo sunkumai;
    - Mirties ir kančios baimė.
  - 3.2. Nesutarimų priežastys:
    - Skirtingi požiūriai;
    - Stereotipai ir tolerancija;
    - Diskriminacija („Nėbėra nei žydo, nei graiko“ Gal 3,28).
  - 3.3. Konfliktai grupėse:
    - „Ar aš esu savo brolio sargas?“ (šeima);
    - Mokytojas – draugas ar..? Mūsų Mokytojas Jėzus;
    - Jaunimas ir visuomenė;
    - Ekumenizmas ir tarpreliginis dialogas.
4. LEDLAUŽIAI – KONFLIKTŲ SPRENDIMAI:
- 4.1. Emocijos ir veikla;
  - 4.2. Vertybės ir apsisprendimas;
  - 4.3. „Akis už akį“ ar kitaip?

- 4.4. Bendradarbiavimas ir susitaikymas. Sakramentinis susitaikymas
- 4.5. Pasikliovimas ir atsakomybė;
- 4.6. Tarpininkavimas:
  - Apgaulingi tarpininkai (okultizmas, horoskopai);
  - Autoritetai ir pasitikėjimas. Eucharistinis Jėzus mane stiprina.
- 4.7. Dievas skatina įsipareigoti gėriui:
  - Asmeninė atsakomybė;
  - Pasitikėjimas savimi ir kitais;
  - Pasitikėjimas Dievu. Šventosios Dvasios dovanos.

VIII - X KLASĖS

VIII – X klasėse tikėjimo šviesoje gvildenami žmogaus gyvenimo prioritetai, ieškant atsakymų į mūsų dienų iššūkius bei mokiniams iškylančias problemas. Mokiniai skatinami ugdytis sąžinę, supažindinami su Bažnyčios mokymu šių dienų moralės ir socialinio gyvenimo klausimais, jiems siūloma rinktis krikščioniškąjį požiūrį santykiuose su savimi, kitais, pasauliu, mokslo pasiekimais, Dievu. Stengiamasi atskleisti, jog būtent Katalikų Bažnyčios mokymas geriausiai atitinka žmogaus prigimtį, gerbia ir saugo žmogaus orumą bei gerovę, laiduoja visuomenės pažangą. Kiekvienoje temoje stengiamasi atrasti ne vien moralinį, bet ir teologinį matmenį parodant, kokias perspektyvas mūsų laikais jaunam žmogui teikia tikėjimas ir gyvas santykis su Kristumi.

TURINYS

VIII KLASĖ

PASAULIS IR AŠ

1. TAPTI TUO, KUO ESI PAŠAUKTAS BŪTI:
  - 1.1. Kaip stebuklingai mane Tu sukūrei! (plg. Ps 139,4);
  - 1.2. Paveldas ir aplinka. Tautos tradicijos, Bažnyčios Tradicija;
  - 1.3. Ar visiems taip būna? (paauglystė);
  - 1.4. Būti savimi (kaukės ir vaidmenys);
  - 1.5. Mano tapsmas ir savikūra (herojai ir idealai);
  - 1.6. Pagarba sau, kitam ir Dievui;
  - 1.7. Esu apdovanotas ir dėkingas.
2. ŠIRDIES POKYČIAI:
  - 2.1. Mūsų kūnas yra Dvasios šventovė. „Tikiu... prisikėlimą“;
  - 2.2. „Negera žmogui būti vienam“ (Pr 2,18);
  - 2.3. Dievas sukūrė vyrą ir moterį ... ir matė, kad tai buvo gera (plg. Pr 1,27.30). Šeima;
  - 2.4. Meilė ir įsimylėjimas: duoti ar gauti?
  - 2.5. Jeigu pradėta eiti ne tuo keliu: „Aš esu kelias“ (Jn 14,6);
  - 2.6. Dešimt santarvės taisyklių;
  - 2.7. Himnas meilei (1Kor 13,2-8).
3. PRIEŠ TAVE – DU KELIAI (plg. Įst 30, 19):

- 3.1 Laisvalaikis – visada puiku? (plg. 1Kor 6,12);
- 3.2 Ar būtina apsvaigti? (alkoholis, narkotikai);
- 3.3 Žiniasklaida – kelrodis, pramoga?
- 3.4 Virtuali agresija: televizija, internetas;
- 3.5 Vaizdų įtaka. Reklamos moralumas;
- 3.6 Šventės ir kaip švęsti. Šventimo viršūnė – Eucharistija.

4. TIKĖJIMU ATSILIEPIAME Į DIEVO KVIETIMĄ:

- 4.1. Kuo tikiu ir kodėl? (vertybės, prasmė, laimė);
- 4.2. Mūsų tikėjimo kraitis. Gyvas tikėjimas – vertybių pamatas;
- 4.3. Pirmoji iš įtikėjusių (Marijos „tebūnie“);
- 4.4. Gyvenimo pavyzdžiai. Šventieji ir dabartis;
- 4.5. Malda ir krikščioniški simboliai mūsų kasdienybėje.

IX klasė

MANO VAIDMUO VISUOMENĖJE

1. AR AŠ TOKS KAIP VISI?

- 1.1. Esu jauna (s): „kad jumyse būtų manasis džiaugsmas“ (Jn 15,11);
- 1.2. „Jūs duosite gausių vaisių“ (Jn 15,8): svajonės ir galimybės;
- 1.3. „Tiesa padarys jus laisvus“ (Jn 8,32): laisvė ir atsakomybė;
- 1.4. Ką girdžiu savyje? Sąžinė ir jos ugdymas.

2. DIDYSIS ILGESYS:

- 2.1. „Nežadinkite meilės, kol ji pati neprabus“ (Gg 2,7);
- 2.2. Skaistumas vėl madingas;
- 2.3. Dvylika žingsnių į intymumą;
- 2.4. Ar mane tebemylėsi, kai man bus 64-eri?
- 2.5. Tai negali nutikti man (AIDS ir kitos ligos);
- 2.6. „Nėra didesnės meilės...“ (Jn 15,13);

3. KAM PRIKLAUSAU?

- 3.1. Žmogus nėra sala: „kad vienas kitą mylėtumėte“ (Jn15,12);
- 3.2. Draugai vakar, šiandien, rytoj: kuo aš pasitikiu?
- 3.3. Tradicijos ir jaunimo kultūra;
- 3.4. Kiekvienas turime Tėvynę žemėje ir Danguje;
- 3.5. Galiu būti savimi Bažnyčios bendruomenėje. Mūsų Bažnyčios visuotinumas;
- 3.6. Naujasis religingumas. Destruktyvios bendruomenės.

4. „KĄ PADARĖTE VIENAM IŠ MAŽIAUSIŲJŲ...“ (Mt 25) (BAŽNYČIOS SOCIALINIS MOKYMAS)

- 4.1. „Buvau nuogas – mane aprengėte“ (skurdas);
- 4.2. „Buvau išalkęs – pavalgydinote“ (badas);
- 4.3. „Buvau kalinys – atėjote pas mane“ (mirties bausmė, kalėjimai);
- 4.4. „Buvau ligonis – mane aplankėte“ (ligoniai, neigalieji);
- 4.5. „Buvau nuliūdęs – viltį gražinai...“ (savižudybės);
- 4.6. „Buvau pavargęs – už rankos vedei...“ (senatvė).

5. „JŪS – ŽEMĖS DRUSKA IR PASAULIO ŠVIESA...“ (Mt 5, 13. 14):

- 5.1. Dievas šaukia vardu;
- 5.2. Kodėl būtent aš?

- 5.3. Bažnyčia – tai mes visi! (pasauliečių tarnystė);
- 5.4. Atstovaujantieji Kristui (kunigystė);
- 5.5. Pašaukimas pašvęstajam gyvenimui;
- 5.6. Šeima – irgi pašaukimas;
- 5.7. „Neslėpkite žiburio“ (Mt 5, 15).

X klasė

ESU LAISVAS IR ATSAKINGAS

1. ŠIANDIENA, KRIKŠČIONYBĖ IR AŠ:
  - 1.1. Kiekvienas žmogus – dovana;
  - 1.2. Mums dovanotas laikas;
  - 1.3. Leisti talentus į apyvartą;
  - 1.4. Gyvenimo iššūkiai: „Aš atėjau, kad žmonės turėtų gyvenimą“ (Jn10,10);
  - 1.5. Kur einame? (dabartis ir eschatologija).

2. UŽVALDYKITE PASAULĮ (plg. Pr 1):
  - 2.1. Gyvybė yra slėpinys;
  - 2.2. Vaisingumo dovana žmogui;
  - 2.3. Ar įmanoma planuoti gyvybę? (NŠP);
  - 2.4. Gyvybės medžio žaizdos (kontracepcija ir abortai);
  - 2.5. „Dėk mane kaip antspaudą ant savo širdies“ (Gg 8,6);
  - 2.6. Vienišas gyvenimas: gerai tai ar blogai?
  - 2.7. Viešpats mūsų laukia.

3. AR VISKAS, KAS ĮMANOMA, YRA LEISTINA? (KRIKŠČIONIŠKA MORALĖ):
  - 3.1. Žmogus – asmuo, bet ne prekė. (požiūriai į pornografiją, prostituciją);
  - 3.2. Lytiškumo dovana. Homoseksualizmas, lyties keitimas ir kitos problemos;
  - 3.3. Aš noriu gimti iš meilės. Dirbtinis apvaisinimas, klonavimas;
  - 3.4. Mirties slėpinys: „Kas tiki mane, nors ir numirtų, bus gyvas“ (Jn11,25) Eutanazijos nepriimtumas.

4. „TEGUL NEIŠSIGASTA JŪSŲ ŠIRDYS“ (Jn 14,1):
  - 4.1. Kainas ir Abelis (smurtas nėra visagalis);
  - 4.2. Kova be nugalėtojų (karas, teroras);
  - 4.3. Aš noriu nešti Tavo taiką (taika ir pacifizmas);
  - 4.4. Šiandienos Babelio bokštas (kultūrų sankirta);
  - 4.5. Dideliems – daug, mažiems – mažai? (globalizacija, ES);
  - 4.6. „Kur tavo lobis, ten ir tavo širdis“ (Mt 6.21): verslas, vartotojiškumas, pinigai;
  - 4.7. Esu pašauktas keisti pasaulį ir veikla, ir malda.

XI – XII KLASĖS

Aukštesnėse klasėse siekiama kartu su mokiniais gvildinti įvairias žmogaus ir pasaulio sampratas, lyginti jas su krikščionyste. Todėl, pritaikius šiam amžiaus tarpsniui, Katalikų Bažnyčios

mokymo šviesoje iš naujo aptariamos didžiosios pasaulio religijos, kai kurios filosofinės idėjos, taip pat naujieji religiniai judėjimai. Stengiamasi atskleisti, jog krikščionybė yra suderinama su šių dienų kultūra, mokslu, globalizacijos tendencijomis ir tebetiekia dvasinius bei moralinius pagrindus tiek mūsų tautos, tiek ir suvienytosios Europos kultūrai. Mokiniai skatinami svarstyti visuomenėje sutinkamo priešiško tradicinei Bažnyčiai, religinio sinkretizmo, prietaringumo priežastis ir pasirinkti katalikišką poziciją, kuri pasižymi pilnatviškumu ir geba atliepti visoms egzistencinėms problemoms.

TURINYS

XI –XII KLASĖS

TURTINGI TIKĖJIMU (pgl. Jok.2,5)

1. „KAD ŽMONĖS TURĖTŲ GYVENIMĄ“(Jn 10,10):
  - 1.1. Žmogaus samprata filosofijoje ir religijoje;
  - 1.2. „Visa ištirkite ir, kas gera, palaikykite!“ (1Tes 5,21): Gyvenimo prasmės klausimas filosofijoje, religijoje;
  - 1.3. Mano aplinka ir laikmetis;
  - 1.4. Būti ar turėti? (mūsų vertybės ir prioritetai);
  - 1.5. Dabartis ir amžinybė (amžinasis gyvenimas, eschatologija).

2. ISTORIJOS IR LAIKO VIEŠPATS:
  - 2.1. Visada trūksta laiko (mūsų skubėjimas ir laiko vertingumas);
  - 2.2. Kažkas turėtų būti? (religijos sąvoka. Pagonybė:žmogaus bandymas atsiliiepti Dievui);
  - 2.3. Kaip derinti mokslą ir tikėjimą?
  - 2.4. Magija, okultizmas, burtai – nuolatiniai žmonių palydovai;
  - 2.5. Dievo ir žmogaus samprata rytietiškos religijose (induizmo ir budizmo doktrina, religiniai tekstai, šventos vietos, maldos būdai);
  - 2.6. Rytietiškos religijos ir krikščionybė:
    - Kančios problema;
    - Gyvenimo būdas, šeima ir kitos vertybės;
    - Požiūris į mirtį ir pomirtinį gyvenimą (reinkarnacija ir dangus, skaistykla, pragaras);
    - Rytietiška meditacija ir krikščioniškoji malda.

3. DIEVO IR ŽMOGAUSDIALOGAS APREIKŠTOSE RELIGIJOSE:
  - 3.1. Apreikštosios religijos (Judaizmo, krikščionybės, islamo doktrina, religiniai tekstai, šventos vietos, maldos būdai);
  - 3.2. „Nėra kito Dievo, tik Alachas“ (Islamas ir krikščionybė):
    - „Mahometas yra Jo pranašas“ (Mahometas ir Jėzus);
    - Penki Islamo stulpai ir svarbiausios krikščionybės tiesos;
    - Bendruomenė – Umma ir Bažnyčia;
    - Teisinga santvarka. Valstybė ir religija musulmonų ir krikščionių požiūriu;
    - Religija ir fundamentalizmas.
  - 3.3. Dievo ir žmogaus dialogas Senajame Testamente (šventraščio aktualumas judaizme ir krikščionybėje):
    - Adomo ir Ievos pasirinkimas (laisvė, nuodėmė, atgaila, Dievo meilė);
    - Kaino ir Abelio istorijos pamoka (pavydas, pyktis, mirties kilmė);
    - Abraomas eina tikėjimo keliu (pasitikėjimas, išbandymai, ištikimybė, Dievo pažadas);

- Mozės susitikimas su gyvuoju Dievu. Dekalogo šiuolaikiškumas. Pažadėtoji žemė;
- Pranašai ir šiandiena.

4. XXI AMŽIAUS DVASINGUMO PAIEŠKOS:

- 4.2. Naujieji religiniai judėjimai;
- 4.3. Krikščionybė ir New Age („Naujasis Amžius“);
- 4.4. Šių dienų materializmas;
- 4.5. Kodėl žmonės netiki? (ateizmas, nihilizmas, religiniai stereotipai);
- 4.6. Kuo tikiu aš ir kodėl.

5. JĖZUS – TAS PATS VAKAR, ŠIANDIEN IR RYTOJ:

- 5.2. „Dievas taip pamilo pasaulį“ (Jn 3,16): Jėzaus unikalumas;
- 5.3. Jėzus, kokio nepažinojau:
  - Kas be nuodėmės? (Jėzaus gailestingumas);
  - „Pas Jėzų rinkosi visokie muitininkai“ (Lk 15,1): su kuo Jėzus bendrautų šiandien?
  - Nepelnyta malonė kiekvienam (palyginimas apie vynuogyno darbininkus (Mt 20,1-16));
  - Mums paaukotas gyvenimas: Atpirkimas, Eucharistija, Išganymas;
  - „Laukdami Tavęs ateinant“ („Kristus – Europos ir pasaulio viltis“ (Jonas Paulius II).

6. GYVENIMAS IR BAŽNYČIA:

- 6.2. Chronos ir kairos: ar būna nepraeinančių dalykų? (atpirkimo sudabartinimas);
- 6.3. Dievui taip, Bažnyčiai – ne? (jaunimas ir Bažnyčia);
- 6.4. Vynmedis ir šakelės (bendruomenės svarba. Ekumenizmas);
- 6.5. „Kad malonė apimtų daugelį“ (2Kor 4,15): Bažnyčios maldos universalumas, misijos, Šventųjų bendravimas;
- 6.6. Bažnyčia ir asmuo. Marija – Bažnyčios motina, liudijimai Bažnyčioje (praeities ir dabarties asmenybės, jų liudijimai).

IŠSILAVINIMO STANDARTŲ SAMPRATA IR SPECIALIEJI DALYKO GEBĖJIMAI

Negalima taikyti jokių matų mokinio tikėjimui ar dorybingumui, todėl į tikybos standartus įtraukti tik kai kurie specialūs ir bendrieji gebėjimai. Lengviausiai fiksuojami ir matuojami tokie gebėjimai, kaip sąmoningas sąvokų ir terminų vartojimas, tikėjimo tiesų, Šventojo Rašto bei Išganymo istorijos įvykių, Bažnyčios struktūros, švenčių ir tradicijų išmanymas. Kiti gebėjimai yra labiau interiorizuoti ir gali būti matuojami tik apytikriai. Visų šių pasiekimų įvertinimas neapibūdina mokinių tikėjimo kokybės ar jų moralumo, todėl standartus tikslinga naudoti atsargiai, su išlygomis, kaip dalinį orientyrą mokytojui ir tam tikrą stimulą mokinių pastangoms labiau sutelkti.

Ieškant glaudesnio ryšio su etika kaip dorinio ugdymo alternatyva, pasiekimams fiksuoti skirtos penkios specialiųjų gebėjimų sritys:

1. *Patirtinė* – rodanti mokinio gebėjimą stebėti išorės ir savo vidaus pasaulį, dalyvauti ir išgyventi tikėjimo patirtis savyje bei su kitais, įsiklausyti į sąžinės balsą, sieti tikėjimo bei doros dalykus su kasdieniu gyvenimu (asmeniniai gebėjimai).
2. *Aprašomoji* – rodanti mokinio gebėjimą nupasakoti arba aprašyti asmeninius, socialinius bei religinius reiškinius, vertybes, sąvokas. Čia išryškėja komunikaciniai ir iš dalies socialiniai gebėjimai.
3. *Normatyvinė* – rodanti mokinių suvokiamas ir turimas normas, principus, vertybes. Čia išryškėja asmeniniai ir kritinio mąstymo gebėjimai.

4. *Analitinė* – rodanti mokinių gebėjimą analizuoti, sintetinti, atrinkti, argumentuoti, pagrįsti (kritinio ir kūrybinio mąstymo gebėjimai).
5. *Taikomoji* – rodanti mokinių gebėjimą atpažinti bei kelti problemas ir jas spręsti pritaikant per pamokas padarytą išvadą, remtis tikėjimu bei krikščioniškomis vertybėmis realiame gyvenime, daryti geruosius darbus. Čia išryškėja kritinio mąstymo, problemų sprendimo, asmeniniai, socialiniai, darbo gebėjimai.

Numatomi mokinių pasiekimai pagal šias sritis pradinio ugdymo standartuose pateikiami kiekvienoje klasėje, o pradedant V klase – kiekvienoje temoje.

PRADINIS UGDYMAS

I KLASĖ

MOKYKLOJE MES SUSITINKAME

Esminiai gebėjimai	Pasiekimai
Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Džiaugiasi gamtos grožiu, mokyklos aplinka, žmonėmis, suvokia juos kaip Dievo kūrinis. 2. Noriai rūpinasi augalais, gyvūnais. 3. Džiaugiasi naujai išmoktais dalykais, žiniomis apie Dievą.
Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pasakoja Jėzaus gimimo istoriją (Kalėdos). 2. Atsako į klausimus apie Jėzaus Kančios ir Prisikėlimo istoriją (Velykos). 3. Gali papasakoti kelis kitus Jėzaus gyvenimo įvykius.
Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Supranta, kaip elgtis tikybos pamokoje, bažnyčioje. 2. Žino, kaip būti su kitais ir tarp kitų.
Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skiria Dievo kūrinis nuo žmogaus kūrinų. Žino apie Švč. Trejybės asmenis. 2. Mąsto apie pasaulį kaip Dievo dovaną žmonėms. 3. Skiria maldą kaip ypatingą žmogaus veiklos rūšį.
Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Įvardija pavojus savo artimiausioje aplinkoje ir žino, kaip jų išvengti. 2. Susitaria iškilus nesusipratimui, moka atsiprašyti. 3. Geba melstis. 4. Moka katalikiškai pasisveikinti, persižegnoti.

II KLASĖ

AUGTI – TAI GAUTI IR DUOTI

Esminiai gebėjimai	Pasiekimai
Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia gyvybės augimą ir kaitą, Dievo globą kūrinijai. 2. Pastebi savo augimą ir kaitą. 3. Supranta maldos vietą savo gyvenime.
Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Papasakoja savo šeimos istoriją. 2. Įvardija dvi Šventojo Rašto dalis, papasakoja kelias Šventojo Rašto istorijas. 3. Įvardija dešimt Dievo įsakymų.
Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Supranta įvairių maldos rūšių reikšmę. 2. Atpažįsta sąžinę kaip Dievo balsą savyje. Moka klausytis sąžinės balso. 3. Suvokia taisyklių svarbą bendruomenės gyvenime.

Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skiria gerus poelgius nuo blogų. 2. Įžvelgia, kas kenkia kūno ir sielos sveikatai. 3. Skiria sąvokas „Bažnyčia“ ir „bažnyčia“.
Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bando taikyti taisykles sprendžiant iškilusius konfliktus. 2. Mokosi puoselėti draugystę su žmonėmis ir Dievu. 3. Pratinasi elgtis pagal sąžinę.

III KLASĖ

GYVENTI MEILĖJE

Esminiai gebėjimai	Pasiekimai
Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Džiaugiasi augančiomis savo ir kitų galiomis, sugebėjimais. 2. Bando suprasti savo vidinius išgyvenimus.
Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Įvardija kelis sakramentus ir jų reikšmę. 2. Išvardija kelis Šventuosius, pasakoja apie Jėzaus šeimą. 3. Trumpai apibūdina liturginių metų laikotarpius, religines šventes.
Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia, kad nuodėmė atitolina nuo Dievo ir nuo kitų žmonių. 2. Supranta atleidimo reikšmę savo, artimųjų, draugų gyvenimuose. 3. Supranta svarbiausių šeimos, tautos, Bažnyčios švenčių reikšmę. 4. Mokosi vertinti poelgius atsižvelgdamas į Aukso taisyklę.
Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skiria ir gali paaiškinti keletą tautinių, religinių simbolių. 2. Supranta sakramento sąvoką. 3. Nustato, jog padėdamas kitam padeda ir sau. 4. Įžvelgia, kaip poelgiai veikia savijautą. Supranta, kaip siejasi susitaikymas su kitais, Dievu ir savimi.
Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iškilus nesusipratimui, moka ieškoti ir savo kaltės bei ją pripažinti. 2. Bando modeliuoti ir taikyti gyvenime įvairius susitaikymo būdus.

IV KLASĖ

PAŽINTI SAVE IR KITUS

Esminiai gebėjimai	Pasiekimai
Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vertina savo ir kitų skirtingumą. 2. Įžvelgia įvairias galimybes rinktis.
Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibūdina savo tautos ypatumus ir tai, kuo ji gali didžiuotis. 2. Papasakoja apie Švenčiausiąją Mergelę Mariją kaip ypatingą asmenybę. 3. Išvardija kelias pasaulio religijas ir jų simbolius.
Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Supranta tikėjimo reikalingumą žmogaus gyvenime. 2. Suvokia, kad yra vertybių, kurios svarbios visiems žmonėms. 3. Gerbia kitų žmonių apsisprendimo laisvę.
Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skirsto savo gyvenimo patirtis į svarbias ir mažiau reikšmingas. 2. Svarsto, į kokį gyvenimą žmones kviečia Jėzus. 3. Skiria sąvokas <i>faktas ir prielaida</i>.

Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Moka dirbti bendraudamas ir bendradarbiaudamas. 2. Sugeba paguosti kenčiantį. 3. Moka naudotis Šventuoju Raštu, užrašo asmeninę malda.
------------	---

V KLASĖ

DIEVAS IR ŽMOGAUS UNIKALUMAS

Tema	Esminiai gebėjimai	Pasiekimai
I. Esame ypatingi Dievo kūriniai	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stebi save ir siekia suvokti savo bei aplinkos kaitą. 2. Gilinasi į savo šeimos ir tautos istoriją.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibūdina šeimos, tautos, tikėjimo genealogiją. 2. Įvardija ir trumpai aptaria didžiųjų religijų skirtumus ir panašumus. 3. Atpažįsta ir suvokia savo, kitų religinį tapatumą.
	Normatyviniai	Gerbia bet kurios tautybės, rasės, religijos ir lyties žmones.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Svarsto tikėjimo svarbą bet kurio amžiaus žmogui. 2. Lygina religijas.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gerbia savo ir kitų unikalumą. 2. Geba išvengti ir spręsti elgesio problemas. 3. Kitiškai vertina savo santykius su įvairiais žmonėmis.
II. Gyvenimo knyga kiekvienam	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia knygos reikšmę savo gyvenimui. 2. Suvokia Šv. Rašto ypatingumą.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aptaria savo ir Dievo santykį skaitant Šv. Raštą. 2. Įvardija Šv. Rašto autorius. Paaiškina Šv. Rašto kilmę. 3. Nusako Šv. Rašto sudėtį.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pripažįsta, kad Šv. Raštas moko gyventi. 2. Vertina galimybę pažinti Dievą per Šv. Raštą.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atpažįsta žanrų įvairovę Šv. Rašte. 2. Svarsto žmonių paskirtį Dievo plane remdamasis Šv. Raštu.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pratinasi svarstyti Šv. Raštą. 2. Mokosi pritaikyti Šv. Rašto mintis gyvenimo situacijoms.
III. Aš noriu draugauti	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Supranta draugystės reikšmę. 2. Jaučia Dievo draugiškumą.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibūdina draugų savybes. 2. Pateikia draugystės raiškos būdų pavyzdžių iš Šv. Rašto ir gyvenimo.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia, kokių savybių reikia tikrai draugystei. 2. Brangina siekį draugauti. Supranta, kad Dievas kviečia žmogų į draugystę. 3. Puoselėja pagrindinį draugystės principą – dėmesį ir pagalbą.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skiria įvairius draugystės laipsnius. 2. Nagrinėja Jėzaus santykius su draugais. 3. Svarsto draugystės įtaką žmogaus gyvenimui.

	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Siekia būti geru draugu, sutarti su žmonėmis ir Dievu. 2. Iškilus nesusipratimams, ieško būdų, kaip išsaugoti draugystę ir draugus.
IV. Einu kartu su Dievu	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stebi aplinkinį pasaulį ir atpažįsta Dievo buvimo ženklus. 2. Išgyvena susitikimą su Kristumi kasdienybėje ir per šventes (jei jas švenčia).
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aptaria savo ir bendraklasių liturginę patirtį. 2. Aprašo švenčių tradicijas savo šeimoje.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia sakramentų paskirtį. 2. Gerbia krikščioniškas vertybes.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Svarsto Bažnyčios vienumą bei joje išgyvenamą bendrumą. 2. Lygina savo ir Šv. Rašto veikėjų išgyventą patirtį susitinkant su Dievu. 3. Lygina gyvenimą šeimoje ir gyvenimą klasės ir Bažnyčios bendruomenėje.
	Taikomieji	Yra aktyvus klasės, Bažnyčios bendruomenėje.

VI KLASĖ

GYVENU NE VIENAS

Tema	Esminiai gebėjimai	Pasiekimai
I. Esu ne vienas	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia žmogaus pašaukimą būti su kitais ir Kitu. 2. Suvokia Dievo duotosios laisvės ribas.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibūdina žmogaus pasirinkimus. 2. Įvardija savo sunkumus apsisprendžiant. 3. Išvardija ir apibūdina savo pareigas bei teises.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia sąžinės svarbą, būtinumą elgtis pagal ją. 2. Vertina pareigingumą.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lygina ir vertina apsisprendimo galimybes. 2. Skiria tikrovę nuo norų. 3. Lygina savo ir kitų vertybes.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pratinasi išvelgti apsisprendimo pasekmes. 2. Įvertina situaciją prieš priimdamas sprendimą. 3. Mokosi peržvelgti savo sąžinę.
II. Dievo meilės žodžiai	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia, kad taisyklės padeda gyventi. 2. Pozityviai priima Dekalogą kaip prigimtinių įstatymą. 3. Džiaugiasi laisvalaikiu ir šventėmis.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibūdina savo laimės sampratą. 2. Žino ir paaiškina Dekalogą. 3. Aptaria sekmadienio šventimą.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Priima Dievo autoritetą. 2. Supranta Dekalogo svarbą žmonėms. 3. Ryžtasi vadovautis Dekalogu.

	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizuoja Kūrėjo ir kūrinio savybes. 2. Pagrindžia Dievo autoritetą. 3. Paaiškina šventadienio prasmę.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Siekia spręsti problemas pagal Dekalogą. 2. Stengiasi krikščioniškai švęsti sekmadienį ir šventes.
III. Žmogiškumas: pareiga ir teisė mylėti	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pastebi įvairius bendravimo būdus. 2. Suvokia taisyklių nesilaikymo pasekmes.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aptaria žmonių elgesį Dekalogo požiūriu. 2. Apibūdina žmogaus siekį būti laimingu. 3. Aptaria demokratinės visuomenės ypatumus. 4. Dalijasi mintimis gyvybės temomis.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia atsakomybę už kitus. 2. Brangina gyvybę, tiesą, teisingumą. 3. Pripažįsta, jog Dekalogas yra žmogiškumo pagrindas.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Svarsto ir išvelgia blogų įpročių žalą. 2. Analizuoja melo pasekmes ir tiesos svarbą gyvenime. 3. Pagrindžia gyvybės vertę.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vengia meluoti, apkalbinėti. 2. Stengiasi atlyginti žalą. 3. Tausoja bei saugo gyvybę. 4. Saugo gamtą.
IV. Jėzus duoda naują įsakymą	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia bendradarbiavimo vertę. 2. Stengiasi priimti kitą toki, koks jis yra.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Paaiškina iš Dievo kylantį žmogaus orumą. 2. Apibūdina žmonių tarpusavio santykius pagal Kalno pamokslą. 3. Apibrėžia meilės, solidarumo, tolerancijos sąvokas.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pagrindine vertybe santykiuose su kitais laiko Dievo ir artimo meilę; žino, jog ji pasireiškia darbais. 2. Brangina altruizmą ir pasiaukojimą.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizuoja ir argumentuoja meilės vertybę. 2. Nagrinėja Kalno pamokslą (Mt5;6;7).
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sąžiningai atlieka mokinio pareigas. 2. Stengiasi elgtis pagal Meilės įsakymą, dalyvauja socialinėje veikloje.

VII KLASĖ

GYVENTI IR SUGYVENTI

Tema	Esminiai gebėjimai	Pasiekimai
------	--------------------	------------

I. Gyvenimas – sudėtingiausias audinys	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stebi save ir aplinkinius, išvelgia Dievo dovanotą individualumą. 2. Žino laiko vertę ir jo įtaką žmogui. Jaučia laiko negrįžtamumą. Suvokia švenčių ir kasdienybės ryšį. 3. Jaučia harmoniją su kūrinija ir kūrinijos darnumą.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aptaria charakterių ir temperamentų tipus. 2. Apibūdina žmonių panašumus ir skirtumus. 3. Apibūdina pagrindines krikščioniškas šventes ir liturginius laikotarpius.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vertina sekmadienio, kaip Viešpaties dienos, šventimą. 2. Pozityviai vertina save, kaip unikalų Dievo kūrinį. 3. Išvelgia gerąsias kiekvieno žmogaus savybes.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizuoja, kuo žmogus panašus į savo Kūrėją. 2. Tyrinėja save ir aplinkinius, ieškodamas panašumo į Dievą. 3. Svarsto ir lygina liturginių ir pasaulietinių švenčių ypatumus.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 4. Suvokia turįs ydų, siekia tobulinti save. 5. Stengiasi planuoti dieną ir tikslingai leisti laiką. 6. Geba reikšti dėkingumą Dievui ir žmonėms.
II. Konfliktas kaip mūsų gyvenimo dalis	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia bendravimo teikiamą džiaugsmą ir sunkumus. 2. Suvokia konfliktą, kaip žmonių santykių išraišką.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Komentuoja Nuopuolio istoriją. 2. Aptaria Jėzaus elgesį konfliktinėse situacijose. 3. Išvardija galimas konflikto priežastis ir pasekmes savo aplinkoje.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vengia nepageidautinų konfliktų. 2. Stengiasi laikytis Aukso taisyklės.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizuoja Jėzaus ir Jo aplinkos konfliktus Naujajame Testamente. 2. Nagrinėja konfliktų priežastis ir pasekmes savo aplinkoje. 3. Svarsto apie nuodėmę, kaip konflikto priežastį ir pasekmę.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mokosi konstruktyviai elgtis konfliktinėje situacijoje. 2. Stengiasi pasimokyti iš savo ir kitų žmonių klaidų, jų vengia.
III. Nesutarimai ir bendravimas	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia savo socialinius vaidmenis. 2. Pastebi savo sunkumus ir baimes.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aptaria socialinių vaidmenų teises ir pareigas visuomenėje ir Bažnyčioje. 2. Įvardija netramdomo pykčio ir kitų ydų pasekmes sau ir aplinkiniams. Apibūdina Jėzų kaip Mokytoją. 3. Apibūdina nuolankumo dorybę, pateikdamas pavyzdžių. 4. Įvardija tikėjimo sunkumus.

	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gerbia tėvus, mokytojus ir vyresnius. Žino vaikų teises ir pareigas jų atžvilgiu. 2. Gerbia kitų tautybių ir kitokių pažiūrų žmones. 3. Konfliktinėse situacijose vadovaujasi Dekalogu.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skiria grupės ir individo nuomonės skirtumus. 2. Analizuoja Kaino ir Abelio konfliktą. 3. Svarsto stereotipo, diskriminacijos sąvokas, pateikia pavyzdžių. 4. Išvelgia ryšį tarp tolerancijos, ekumenizmo bei tarpreliginio dialogo.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pripažįsta kito žmogaus teises taip, kaip ir savąsias. 2. Bando pritaikyti Didįjį Įsakymą sprendžiamas konfliktus. 3. Stengiasi įveikti savo baimes ir vidinius prieštaravimus.
IV. Ledlaužiai – konfliktų sprendimai	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atranda įvairių konfliktų sprendimo galimybes. 2. Išklauso ir girdi kitų nuomonę. 3. Suvokia autoritetų ir tarpininkų vaidmenį kasdienybėje, tikėjime. Svarsto Jėzaus – Atpirkėjo, Tarpininko tarp Dievo ir žmonių – auką.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aprašo bendravimo būdus. 2. Paaiškina manipuliavimo, dalinės informacijos ir dezinformacijos žalą, kaip nusižengimą tiesai. 3. Aptaria Susitaikymo sakramentą. 4. Išvardija Šventosios Dvasios dovanas, aptaria Sutvirtinimo sakramentą.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atsakingai žvelgia į bet kokią informaciją. 2. Suvokia krikščioniškųjų vertybių universalumą. 3. Stengiasi vertinti kerštą kaip blogį. 4. Suvokia Krikšto, Susitaikymo ir Eucharistijos sakramentų reikšmingumą. 5. Suvokia aukos ir pasiaukojimo prasingumą.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skiria deklaruojamas ir prisiimtas vertybes. 2. Suvokia konflikto išsilypsnojimo ir plitimo priežastis. 3. Atpažįsta įvairias manipuliacijas ir jas kritiškai vertina. 4. Mokosi spręsti konfliktus Jėzaus pavyzdžiu.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geba santykius su kitais grįsti sąžiningumu, nuolankumu, pasitikėjimu. 2. Siekia sutarimo klasės, mokyklos, parapijos bendruomenėse. 3. Analizuoja trečio asmens vaidmenį konflikte. 4. Pasitiki Šventosios Dvasios parama.

VIII KLASĖ

PASAULIS IR AŠ

Tema	Esminiai gebėjimai	Pasiekimai
------	--------------------	------------

I. Tapti tuo, kuo esi pašauktas būti	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia įvairias savo, kaip Dievo kūrinio, galimybes paauglystėje. 2. Pastebi ir priima pokyčius savyje ir aplinkoje. 3. Suvokia tikėjimo bei tautos tradicijų sąsajas.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aptaria savo tapatumą ir unikalumą paauglystėje. 2. Apibūdina savo idealus ir mėgstamus herojus. Aptaria idealų sankirtą su realybe. 3. Svarsto asmens savarankiškumą ir galimybes rinktis, padedant Šventajai Dvasiai. 4. Paaiškina Atpirkimą ir Išganymą. 5. Aptaria Sutvirtinimo sakramento paskirtį.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia kiekvieno asmens vertingumą. 2. Supranta žmogaus atsakomybę prieš Dievą ir artimą. 3. Laiko pagarbą savo bendravimo norma.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizuoja ir argumentuoja savo idealų ir herojų pasirinkimą. 2. Apibrėžia sąvokas: <i>Dievo kūrinys, idealas, kaukė / vaidmuo, paveldas</i> ir komentuoja pateikdamas pavyzdžių.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stengiasi būti nuoširdus (-i) su savimi ir aplinkiniais. 2. Bando sekti Jėzaus ir krikščionybės idealais. 3. Stengiasi atsiliepti į Dievo kvietimą ieškodamas savo pašaukimo, bendradarbiauti su Šventąja Dvasia.
II. Širdies pokyčiai	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pagarbiai žvelgia į kitos lyties asmenis. 2. Suvokia savo kūno pokyčius.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibūdina lyčių ypatybes ir jų skirtingumus. 2. Aptaria vyro ir moters paskirtį Dievo plane. 3. Svarsto bendravimo ir supratimo svarbą tarpusavio santykiuose, remdamasis patirtimi ir Šventuoju Raštu. 4. Iliustruoja <i>Himną meilei</i> pavyzdžiais iš gyvenimo ir kitomis Šventojo Rašto vietomis.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vertina ir brangina vyriškumą ir moteriškumą kaip Dievo dovaną. 2. Supranta davimo ir priėmimo reikšmę, kuriant tikrus ir visaverčius santykius. 3. Lygina savo ir Katalikų Bažnyčios požiūrius į lytį.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 4. Skiria įsimylėjimą ir meilę. 5. Analizuoja savo klaidingus pasirinkimus ir jų pasekmes. 6. Kritiškai vertina šiuolaikinės visuomenės nuostatas vyro ir moters santykiuose.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stengiasi pagarbiai elgtis su savimi ir savo kūnu. 2. Pagarbiai, santūriai ir kukliai elgiasi su mergaitėmis bei berniukais. 3. Spręsdamas problemas ieško buvimo kartu taisyklių.

III. Prieš tave – du keliai	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia aplinkos įtaką žmogui ir žmogaus įtaką aplinkai. 2. Suvokia kiekvieno konkretaus apsisprendimo įtaką ateičiai. 3. Suvokia įvairias apsisprendimo galimybes.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibūdina įvairius pasirinkimus. 2. Aptaria mums įtaką darančius aplinkos reiškinius. 3. Paaiškina, kas yra Eucharistija ir kaip ją švenčiame.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Supranta ir įvertina Bažnyčios pastangas ginti žmogaus orumą. Supranta, jog Eucharistija, Sutvirtinimas ir kiti sakramentai mus stiprina. 2. Suvokia sąžinę kaip Dievo balsą, kuriuo reikia vadovautis apsisprendžiant ir pasirenkant.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizuoja religinės bendruomenės ir sekuliarios visuomenės dorovines normas bei jų skirtumus. 2. Nagrinėja prieštarigai vertinamų reiškinių priežastis ir pasekmes. 3. Aptaria sąvokas: <i>šventė, šventimas, laisvalaikis</i>, jų ryšį bei reikšmę.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stengiasi rinktis naudingas televizijos laidas bei kitas informacijos priemones. 2. Atsižvelgia į kitų asmenų ar grupių pasiūlymus, bet savarankiškai apsisprendžia ir siekia vengti klaidų. 3. Ieško Dievo šviesos ir pagalbos teisingai pasirinkdamas, remiasi malda bei sakramentais.
IV. Tikėjimu atsiliepiame į Dievo kvietimą	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia, jog tikėjimas yra prigimtinis žmogaus poreikis. 2. Geba pajauti Dievo buvimą kasdienybėje.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibūdina krikščionybę, kaip tradicinį tikėjimą Lietuvoje. Nusako Marijos, Šventųjų tikėjimą. 2. Aptaria tikėjimo gyvybingumo požymius, juos iliustruoja krikščioniško gyvenimo pavyzdžiais ir nurodo jų vaidmenį šiuolaikinei visuomenei. 3. Aptaria tikėjimo raiškos būdus, formas ir simbolius: malda, liturgija, sakramentus.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vadovaujasi Bažnyčios mokymu apie gyvybę. 2. Supranta, jog pamatinės žmonijos vertybės grindžiamos tikėjimu. 3. Vertina malda, kaip žmogaus ir Dievo bendravimo būdą.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Išvelgia perspektyvas, kurias tikėjimas teikia šiuolaikiniam žmogui. 2. Palygina tikinčio ir netikinčio žmogaus prioritetus renkantis darbą, pramogą, gyvenimą šeimoje, atsakant į laiko iššūkius. Analizuoja pavyzdžius iš patirties.

	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geba atsispirti aplinkos spaudimui, netikusiai maldai, blogoms įtakoms. 2. Stiprina savo tikėjimą kasdiene malda. Moka mels-tis dėkodamas, atsiprašydamas, prašydamas, šlo-vindamas, užtardamas, individualiai ir bendruome-nėje. 3. Kasdieniu gyvenimu liudija gyvą krikščionišką ti-kėjimą, pasirinkdamas pramogas, laisvalaikio for-mas, šventimo būdus.
--	------------	--

IX KLASĖ

MANO VAIDMUO VISUOMENĖJE

Tema	Esminiai gebėjimai	Pasiekimai
I. Ar aš toks kaip visi?	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia save kaip Dievo globojamą asmenį. 2. Atpažįsta sąžinės balsą.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibūdina sąžinę, kaip Dievo balsą žmogaus širdyje. 2. Įvardija savo svajones ir galimybes. 3. Aptaria jauno žmogaus laisvę ir atsakomybę.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia, jog laisvė neatskiriama nuo atsakomybės. 2. Klauso sąžinės balso. 3. Suvokia galimybių nevienodą vertę.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizuoja ir apibrėžia laisvės ir atsakomybės ribas. 2. Svarsto sąvokas <i>valios laisvė, sąžinė, atsakomybė</i> ir nagrinėja pavyzdžius iš Evangelijos. 3. Skiria svajones nuo galimybių.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pasitiki savimi ir Dievu. 2. Atsakingai naudojasi laisve ir atsakomybe ben-draudamas su Dievu, savimi ir žmonėmis.
II. Didysis ilgesys	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia meilę, kaip didžiausią Dievo dovaną. 2. Pastebi ir brangina pasiaukojimą, kaip meilės išraišką. 3. Yra dėmesingas kito žmogaus jausmams ir veiksams.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aptaria skirtingas meilės sampratas. Aiškina meilę Bažnyčios mokymu ir Jėzaus gyvenimu bei Jo darbais. 2. Apibūdina meilės stokos priežastis ir pasekmes, pateikia pavyzdžių iš patirties ir Šventojo Rašto.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia krikščionišką meilę kaip siekinį. 2. Įžvelgia skaistumo vertę ir įtaką visam žmogaus gyvenimui.

	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Svarsto ir lygina krikščionišką ir pasaulietinį požiūrius į meilę. 2. Analizuoja ir svarsto teisingų ir klaidingų pasirinkimų priežastis ir pasekmes, pateikdamas pavyzdžių. 3. Kritiškai vertina visuomenės požiūrio įtaką asmeniniams sprendimams.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geba peržvelgti sąžinę. 2. Puoselėja tyrumą, skaistumą, kuklumą.
III. Kam priklausau?	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia save kaip socialią būtybę. 2. Išvelgia tradicijų įvairovę. 3. Jaučia ryšį su Dievu kaip Asmeniu ir su Bažnyčia kaip bendruomene.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aptaria įvairių bendruomenių atsiradimą ir veiklą. Nusako Katalikų Bažnyčios struktūrą ir paskirtį. 2. Apibūdina šiuolaikinio jaunimo kultūrą ir jos tendencijas, santykius su Bažnyčia ir Dievu. 3. Įvardija savo ir kitų vaidmenį kuriant tautos, Europos, Bažnyčios bendruomenės ateitį. Aiškina Bažnyčios visuotinumą. 4. Apibūdina Bažnyčios visuotinumą.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Supranta tradicijos svarbą ir reikšmę žmogaus ir visuomenės gyvenime. 2. Skiria Katalikų Bažnyčios ir naujųjų religinių judėjimų vertybines nuostatas. 3. Suvokia savo vertybines nuostatas bei jų įtaką asmeniniam ir visuomeniniam gyvenimui.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aiškina sąvokas <i>tradicija, destruktvyvi bendruomenė, nauji religiniai judėjimai, bažnyčios visuotinumas</i>. 2. Išvelgia naujų religinių bendruomenių teigiamus ir neigiamus aspektus. 3. Analizuoja asmens ir tautos ryšį. 4. Analizuoja savo santykį su krikščioniškomis ir tautinėmis tradicijomis bei vertybėmis.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ieško ryšio su tikinčiųjų bendruomene. 2. Geba atsispirti abejotiniems pasiūlymams. Siekia išsaugoti ryšius su bendruomene.
IV. „Ką padarėte vienam iš mažiausiųjų...“	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia prigimtines asmens teises ir orumą. 2. Pripažįsta žmonių skirtynes.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibrėžia sąvokas: <i>Bažnyčios socialinis mokymas, geros valios žmonės, solidarumas, subsidarumas, socialinis teisingumas</i>. 2. Aptaria Bažnyčios rekomenduojamus būdus socialinėms problemoms spręsti. 3. Nusako ir pavyzdžiais paaiškina Bažnyčios socialinio mokymo esmę ir principus, susieja juos su Jėzaus mokymu ir pavyzdžiu.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geba išvelgti socialinio teisingumo būtinumą. 2. Suvokia, kad be socialinio teisingumo neįmanomas žmogaus ir krikščionio vertas gyvenimas. 3. Vertina teorinį ir praktinį Bažnyčios indėlį į socialinį teisingumą.

	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kitiškai vertina esamą socialinę visuomenės padėtį ir kuria planus, kaip ją keisti. 2. Analizuoja socialinės nelygybės priežastis ir pasekmes. 3. Lygina visuomenės ir Bažnyčios socialinio mokymo kryptis.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tyrinėja Bažnyčios socialinį mokymą ir svarsto bei siūlo, kaip jį galima pritaikyti vietos bendruomenių gyvenime. 2. Siekia prisidėti, sprendžiant socialines problemas.
V. „Jūs – žemės druska ir pasaulio šviesa...“	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia Dievo įdiegtą širdyje laimės troškimą kaip pašaukimą į laimę Dieve. 2. Supranta, kad Dievas siūlo ir kviečia atsiliiepti į Jo pašaukimą įvairiais būdais.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sugeba nusakyti, kas yra pašaukimas ir aptaria Kūrėjo suteiktą laisvę. 2. Pavyzdžiais paaškina sąvokas <i>visuotinis pašaukimas į šventumą, pasauliečių tarnystė, pašvęstasis gyvenimas</i>. 3. Apibūdina vienuolių paskirtį, įvardija svarbiausias vienuolių bendruomenes. 4. Apibūdina kunigystę: Šventimų sakramentą, kunigų vaidmenį Bažnyčioje ir visuomenėje, Šventimų laipsnius.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia, jog kiekvienas turi savo pašaukimą ir siekia atrasti savąjį. 2. Gerbia kiekvieno žmogaus pasirinkimą ir pašaukimą.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aprašo įvairių pašaukimų teikiamas galimybes save realizuoti atsiliiepiant į Dievo kvietimą. 2. Analizuoja ir lygina skirtingus krikščioniško ir pasaulietinio pašaukimo būdus.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ieško savo pašaukimo. 2. Stengiasi atpažinti Dievo kvietimo ženklus.

X KLASĖ

ESU LAISVAS IR ATSAKINGAS

Tema	Esminiai gebėjimai	Pasiekimai
I. Aš, šiandiena ir krikščionybė	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Priima artimuosius, draugus, mokytojus, kaip Kūrėjo dovaną. 2. Suvokia tiek savo ribotumą, tiek ir amžinumą. 3. Išgyvena gyvenimo džiaugsmą.

	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Įvardija Kūrėjo suteiktus talentus ir gebėjimus. 2. Aptaria sutinkamus gyvenimo iššūkius. 3. Nusako savąjį gyvenimo tikslo ir gyvenimo prasmės sampratą. 4. Svarsto gyvenimo perspektyvas, atsižvelgdamas į Bažnyčios mokymą apie amžinybę ir laikų pabai-gą.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Siekia pamatyti savo asmenines vertybes krikščio-nybės šviesoje. 2. Supranta būtinybę ugdyti savo talentus ir gebė-jimus.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ieško gyvenimo tikslo ir prasmės sąsajų. 2. Vertina gyvenimo teikiamus pasiūlymus ir savo galimybes. 3. Kelia savęs įprasminimo dabartyje ir ateityje klau-simus.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ryžtasi tobulėti ir realizuoti savo talentus. 2. Planuoja savo mokymosi laiką ir laisvalaikį. 3. Stengiasi būti dėkingas už suteiktas dovanas. Puo-selėja optimistinį požiūrį į gyvenimą.
II. Užvaldyti pasaulį	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia žmogaus vaidmenį išsaugojant ir perduo-dant gyvybę. 2. Puoselėja savo būsimos šeimos viziją.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibūdina lyčių santykį krikščionišku požiūriu. 2. Aptaria skautumą, santuoką, ištikimybę Katalikų Bažnyčios požiūriu. 3. Aptaria Santuokos sakramento reikšmę.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia kontracepcijos, prostitucijos, pornogra-fijos žalą. 2. Išvelgia skausmingumą ir mūsų dienų iššū-kius šiai dorybei. 3. Saugo savo ir kitų orumą, kaip didžią vertybę.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizuoja asmens pamatinius poreikius, remda-masis patirtimi ir krikščionišku požiūriu. 2. Analizuoja ir svarsto klaidingų pasirinkimų pasek-mes. 3. Svarsto krikščioniško gyvenimo šeimoje, kunigys-tėje, vienuolystėje, vienetvėje klausimus. 4. Palygina krikščionišką ir pasaulietinį požiūrius į žmogaus gyvybę, lytį ir vaisingą.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ieško būdų krikščioniškai išspręsti sudėtingas mei-lės ir šeimos problemas. 2. Kuria planus ir apsisprendimus vadovaudamasis krikščionišku požiūriu (V, VI, IX Dievo Įsaky-mais).
III. Ar viskas, kas įmanoma, yra leistina?	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yra jautrus kitų skausmui ir nelaimėms, jaučia atsakomybę už save ir kitus. 2. Domisi Bažnyčios ir sekuliarios visuomenės disku-sijomis moralės klausimais.

	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aptaria <i>mirties kultūros</i> sampratą Katalikų Bažnyčios mokyme. 2. Aptaria eutanazijos, pornografijos, prostitucijos, homoseksualizmo problemas. 3. Svarsto žiniasklaidos požiūrius į lytiškumą.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Išvelgia vartotojiškos nuostatos pavojų. 2. Supranta žmogaus vertę nepriklausomai nuo jo poelgio. 3. Gerbia įvairių pažiūrų ir orientacijų žmones kaip asmenis, sukurtus pagal Dievo paveikslą.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizuoja įvairius požiūrius į eutanaziją, klonavimą, dirbtinį apvaisinimą, lyties keitimą, pornografiją, lyginant juos su Katalikų Bažnyčios mokymu. 2. Svarsto individo laisvės ir atsakomybės santykius visuomenėje remdamasis Dekalogu.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Siekia glaudesnio ryšio su savo tauta, sprendžia aktualius jos klausimus. 2. Įvertina savo požiūrį ir siekia vadovautis krikščionišku mokymu susidūrę su įvairiomis problemomis. 3. Ieško krikščioniui priimtinių problemų sprendimo būdų (Dekalogas, Naujasis Testamentas).
IV. „Tegul neišsigąsta jūsų širdys“ (Jn 14,1)	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia, jog yra Dievo skatinamas veikti pasaulį. 2. Suvokia savo galimą indėlį į šalies ir pasaulio ateitį.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aptaria aštriausias mūsų dienų teigiamybes ir neigiamybes: naujas technologijas, globalizaciją, smurtą, terorą ir kt. 2. Svarsto vartotojiškumo įtaką žmogaus gyvenimui ir dvasingumui. 3. Aptaria maldos vaidmenį šių dienų pasaulyje ir jaunimo gyvenime.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jaučia atsakomybę už žmones, tautą, pasaulį. 2. Siekia taikingumo ir vienybės savo aplinkoje.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizuoja krikščioniškąjį požiūrį į pasaulio likimo klausimus, lygina jį su kitais. 2. Svarsto tarptautinius santykius ir galimybes kurti taika bei vienybę grįstą pasaulį.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 3. Bando susieti Bažnyčios socialinį mokymą su globaliomis problemomis. 4. Ieško būdų, kaip konkrečiai prisidėti prie tautos pažangos. 5. Stengiasi vadovautis dvasinėmis vertybėmis (Dekalogu, Jėzaus mokymu ir darbais) ir atsispirti vartotojiškai nuostatai.

XI–XII KLASĖS

TURTINGI TIKĖJIMU (Jok 2,5)

Tema	Esminiai gebėjimai	Pasiekimai
I. „Kad žmonės turėtų gyvenimą“ (Jn 10,10)	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia savo ir kitų gyvenimo amžinumą. 2. Suvokia, kaip asmens vertybės ir pasirinkimai įprasmina gyvenimą.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibūdina savo aplinkos ir laikotarpio ypatybes, privalumus ir trūkumus. 2. Aptaria žmogaus sampratą filosofijoje ir religijoje. 3. Apibūdina gyvenimo prasmės paieškas filosofijoje ir religijoje. 4. Geba paaiškinti eschatologijos sąvoką ir Bažnyčios eschatologinio mokymo esmę.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vertina dabartį amžinybės šviesoje. 2. Teikia pirmenybę krikščioniškoms vertybėms.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizuoja žmogaus poreikį visais laikais ieškoti gyvenimo prasmės. 2. Svarsto šių dienų visuomenės ir tautos vertybes bei prioritetus. 3. Kelia gyvenimo prasmės ir savęs realizavimo klausimus.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stengiasi vadovautis krikščioniškomis vertybėmis kasdienybėje. 2. Siekia save realizuoti šiame laikmetyje.
II. Istorijos ir laiko Viešpats	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia prigimtinių žmogaus religingumą. 2. Suvokia laiką, kaip Dievo dovaną žmogui.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibūdina <i>religijos, magijos, okultizmo</i> sąvokas ir nurodo principinius skirtumus pateikdamas pavyzdžių. 2. Aptaria Dievo ir žmogaus sampratas Rytų religijose ir krikščionybėje. 3. Apibūdina gyvenimo būdą, maldą ir jų ryšį rytiškiuose religijose ir krikščionybėje. 4. Paaiškina reinkarnacijos, dangaus, skaistyklos, pragaro sampratas.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brangina laiką, kaip Dievo dovaną. 2. Teigiamai vertina kiekvieno žmogaus troškimą ieškoti Dievo. 3. Pripažįsta religijos vertybių ir normų įtaką gyvenimo būdai. 4. Supranta magijos ir okultizmo neigiamą įtaką žmogui.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizuoja mokslo ir tikėjimo suderinamumą. 2. Svarsto ir įvertina krikščionybės indėlį į tautos ir Europos kultūrą. 3. Lygina krikščionybės ir Rytų religijų doktrinas. 4. Atranda krikščioniško požiūrio į kančią ir gyvenimo būdą privalumus.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pagarbiai traktuoja bet kurių religijų išpažinėjus ir šventybes. 2. Geba atsispirti magijos, okultizmo ir burtų įtakai. 3. Geba įvairinti maldos formas. 4. Mokosi krikščioniškai žvelgti į kančią ir mirtį.

III. Dievo ir žmogaus dialogas apreikštosiuose religijose	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atpažįsta save kaip asmenį, bendraujantį su Dievu. 2. Suvokia Dievo ir žmogaus dialogo galimybes.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Įvardija ir apibūdina apreikštąsias religijas. 2. Paaškina apreikštųjų religijų doktrinas. 3. Nusako religijos įtaką valstybių ir visuomenių santvarkai. 4. Apibrėžia ir paaškina religijos ir fundamentalizmo sąvokas ir sąsajas. 5. Aptaria šventraščių aktualumą ir vaidmenį.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Išvelgia Dekalogo universalumą. 2. Vertina žmogaus ir Dievo ryšį, stengdamasis atsiliepti Dievui. 3. Pripažįsta Dievą kaip asmenį ir bendradarbiavimo su Juo vaisingumą.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nustato apreikštųjų religijų panašumus ir skirtumus. 2. Išvelgia Dievo ir žmogaus sandoros vaidmenį ir pokyčius istorijoje. 3. Lygina apreikštųjų religijų doros normas ir vertybes. 4. Lygina pranašus ir „pranašus“.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Susipažįsta su apreikštųjų religijų šventraščiais, šventomis vietomis, maldos namais, pagarbiai juos traktuoja. 2. Stengiasi nepasiduoti fanatizmo ir fundamentalizmo įtakai. 3. Išvelgia savo, kaip krikščionio, vaidmenį pilietiniame gyvenime.
IV. XXI amžiaus dvasingumo paieškos	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia tikėjimo reikalingumą žmogui. 2. Apmąsto savo religines patirtis.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibūdina sąvokas: „<i>Naujasis amžius</i>“ (<i>New age</i>), <i>ateizmas</i>, <i>nihilizmas</i>, <i>sinkretizmas</i>, <i>naujieji religiniai judėjimai</i>. 2. Nusako materializmo, nihilizmo, ateizmo priežastis, pateikia pavyzdžių. 3. Apibūdina šių dienų materializmą krikščionybės požiūriu. 4. Apibrėžia naujųjų religinių judėjimų sampratą ir išskiria jų bruožus.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teikia pirmenybę dvasinėms vertybėms. 2. Renkasi nuoseklią ir pagrįstą pasaulėžiūrinę poziciją.

	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizuoja krikščionybės santykį su materializmu, nihilizmu, ateizmu, naujuoju religingumu. 2. Analizuoja religinius stereotipus ir neigiamą jų įtaką. 3. Svarsto žmogaus dvasingumo paieškas istorijoje. 4. Kelia savęs įprasminimo klausimus, ieškodamas autentiško santykio su Dievu.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pagrindžia savo religinį apsisprendimą. 2. Liudija, kaip galima atsispirti šių dienų vartotojiškai nuostatai.
V. Jėzus tas pats vakar, šiandien ir rytoj	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Priima Dievą kaip Asmenį. 2. Suvokia, kad yra Dievo mylimas. 3. Siekia atrasti asmeninį santykį su Jėzumi.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibūdina Jėzų, kaip istorinį asmenį, kuris yra Dievo Sūnus ir Švč. Trejybės antrasis Asmuo. 2. Nusako, kas yra Atpirkimas, Eucharistija, Išganymas. 3. Aptaria Atpirkimo istoriją ir Išganymo reikšmę mūsų laikams. 4. Aptaria Europos krikščionišką šaknis ir paveldą.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Išvelgia ryšį tarp Jėzaus mokymo ir mūsų gyvenimo. 2. Laiko Jėzų asmeniniu pavyzdžiu.
	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizuoja svarbiausias evangelinių palyginimų prasmę ir reikšmę. 2. Žvelgia į Jėzaus mokymą ir elgesį kaip iššūkį ir anų, ir šių laikų visuomenei. 3. Analizuoja posakį: „Kristus – Europos ir pasaulio viltis“.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atranda galimybes susitikti su Jėzumi sakramentuose. 2. Siekia remtis krikščioniškuoju mokymu apsisprendžiant gyvenime. 3. Geba atpažinti Jėzų kituose žmonėse ypač vargšuose, suteikdamas jiems pagalbą.
VI. Gyvenimas ir Bažnyčia	Patirtiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvokia žmogaus gyvenimo trapumą, laikinumą. 2. Išvelgia, kaip bendruomenė padeda augti tikėjimui.
	Aprašomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aiškina sąvokas <i>chronos ir kairos, ekumenizmas ir tarpreliginis dialogas</i>. 2. Aptaria palyginimą apie vynmedį ir šakeles. 3. Nusako Bažnyčios maldos ypatybes, paaiškina Šventųjų bendravimą. 4. Nusako Marijos vaidmenį Bažnyčioje. 5. Aptaria asmenybės vaidmenį Bažnyčios bendruomenėje ir visuomenėje.
	Normatyviniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Supranta ir gerbia Bažnyčios skelbiamą tikėjimą. 2. Supranta savo vietą ir vaidmenį Bažnyčioje. 3. Geba suprasti nenykstančių vertybių reikšmę. 4. Vertina Bažnyčios vaidmenį išsaugojant ir perduodant amžinąsias vertybes.

	Analitiniai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nagrinėja šiuolaikinės visuomenės ir Bažnyčios santykius. 2. Analizuoja jaunimo požiūrį į Bažnyčią. 3. Apibrėžia ekumenizmo ir tarpreliginio dialogo svarbą šių dienų pasaulyje. 4. Svarsto Atpirkimo sudabartinimą sakramentuose.
	Taikomieji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apsisprendžia rinktis krikščionišką poziciją viešame gyvenime ir kitur. 2. Kelia klausimus apie krikščionio misiją ir Bažnyčios ateitį.